

43 § Ympäristölupahakemus kallion louhinnalle ja siirrettävälle murskauslaitokselle, Destia Oy, Orinmäki 098-451-8-57

HOL 30/2016

ASIA

Destia Oy on jättänyt Hollolan kunnan valvontajaostolle ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisen ympäristölupahakemuksen. Ympäristölupaa haetaan kallionlouhinnalle ja siirrettävälle murskauslaitokselle Hollolan kunnan Uskilan kylässä, kiinteistöllä Orinmäki tunnus 098-451-8-57. Lupaa haetaan toiminnan aloittamiseksi ennen kuin lupa tulee lainvoimaiseksi (YSL 199 §).

HAKEMUS**Luvan hakija ja kiinteistön omistaja**

Destia Oy, Kiviaines
PL 382
33101 TAMPERE

Kiinteistön omistaa yksityinen henkilö. Hakemukseen on liitetty maanomistajan suostumus ympäristö- ja maa-aineslupien hakemiseen.

TOIMINTA JA SIJAINTI

Destia Oy hakee ympäristölupaa soran, hiekan ja kallion louhintaan ja murskaukseen Hollolan kunnan Uskilan kylässä tilalla Orinmäki 98-451-8-57. Orinmäen sora-alueella murskataan alueelta otettavaa kiviainesta tie- ja muuhun infrarakentamiseen. Kiviaines on pääosin soraa ja hiekkaa, osittain kalliota. Kallio on peräisin paikalla sijaitsevasta kalliokohoumasta ja se irrotetaan louhimalla. Eri murskelajikkeita tuotetaan keskimäärin 50 000 tonnia, maksimissaan 200 000 tonnia vuodessa. Lupaa haetaan toistaiseksi voimassa olevaksi. Ympäristöluvan kanssa samanaikaisesti haetaan maa-aineslupaa.

Suunniteltu toiminta sijaitsee Hollolan keskustaajaman luoteispuolella. Hollolan kirkolle on matkaa noin kolme kilometriä.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Toimintaan tulee hakea ympäristölupa, kun kysymyksessä on kivenlouhimo tai sellainen muu kuin maarakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää tai tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää (Ympäristönsuojelulaki 27 §, liite 1, taulukko 2, kohdat 7 c ja e).

Toimivaltainen lupaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ympäristönsuojeluasetuksen 2 §:n kohdan 6 a ja b mukaan.

ASIAN VIREILLETULO JA HAKEMUKSEN TÄYDENNYKSET

Hakemus on toimitettu kuntaan 25.1.2016. Hakemusta on täydennetty 11.2.2016 ja 1.6.2016.

TIEDOT TOIMINNAN SIJAINTIPAIKAN KAAVOITUKSESTA YMPÄRISTÖOLOSUHTEISTA SEKÄ ASUTUKSESTA**Kaavoitustilanne ja alueella voimassa olevat luvat**

Alueelle ei ole merkintöjä Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2006.

Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto käynnisti kesäkuussa 2010 maakuntahallituksen esityksen mukaisesti uuden maakuntakaavatyön. Maakuntakaava on laadittu kokonaismaakuntakaavana, joka vahvistuessaan korvaa 11.3.2008 vahvistetun Päijät-Hämeen maakuntakaavan. Maakuntakaavaehdotus on ollut nähtävillä 4.5. – 12.6.2015 välisen ajan. Kaavaa ei ole vielä hyväksytty. Kaavaluonnoksessa alue on merkitty maa-ainestenottoalueeksi (EO; eo9 Hälvälän maa-ainesten ottamisalue). Alueella ei ole yleis- tai asemakaavaa.

Hollolan ja Hämeenkosken kunnat yhdistyivät vuoden 2016 alussa Hollolan kunnaksi. Kunnat ovat päättäneet laatia koko kuntaa koskevan strategisen yleiskaavan, jonka tavoitteena on kunnan yhdyskuntarakenteen kehittämisen suunta ja maankäytön tarkoituksenmukainen kehittäminen. Kaavasta on tehty osallistumis- ja arviointisuunnitelma 12.5.2014, jota on täydennetty 24.3.2015.

Alueella ovat voimassa seuraavat viranomaisluvut:

- Lupa maa-ainesten ottamiseen vaiheelle I, kokonaisottomäärä 350 000 m³. Hollolan kunta, ympäristölautakunta 20.6.2006 § 51.
- Lupa maa-ainesten ottamiseen vaiheelle II, kokonaisottomäärä 550 000 m³. Lahden kaupunki, Lahden seudun ympäristölautakunta 29.5.2012 § 46.
- Ympäristölupa kiviaineksen murskaukselle. Lahden kaupunki, Lahden seudun ympäristölautakunta 19.6.2012 § 61.

Luvanhaltijana kaikissa luvissa on hakija eli Destia Oy. Destia on tehnyt sopimuksen maa-aineksen ostamisesta maanomistajan kanssa. Tällä lupahakemuksella haetaan koko suunnitelma-aluetta koskevaa, hakijan käyttötarpeita vastaavaa lupaa maa-ainesten ottamiseen. Luvat korvaisivat nykyiset kaksi erillistä maa-aineslupaa sekä ympäristöluvan ja helpottaisivat alueen kokonaisvaltaista käyttöä ja maisemointia. Samalla haetaan hakijan toimintatarpeita vastaavaa ympäristölupaa kiviaineksen murskaukselle ja alimman sallitun ottotason yläpuoliselle kallion louhinnalle.

Ympäristöolosuhteet

Suunnitelma-alue on olemassa oleva soranottoalue, jolta puusto on kokonaisuudessaan poistettu. Suunnitelma-alue sijoittuu Hälvälänkankaan harjualueelle, joka on osa Salpausselän reunamuodostumaa. Eteläreunaltaan alue rajoittuu Puolustusvoimien ns. Hälvälän lentokentän alueeseen. Puolustusvoimien alueen länsipuoliset laajat metsäalueet ovat suunnistuskieltiluonnon ja talvisin Finlandia-hiihdon latupohjien aluetta. Armeija käyttää aluetta jossain määrin harjoitusalueena. Suunnitelma-alueen itäpuolella on toiminnassa oleva soranottoalue. Muutoin suunnitelma-alueen ympäristö on metsätalouskäytössä.

Maisema on suunnitelma-alueen seudulla topografialtaan melko loivapiirteistä. Korkeustasoltaan alue on noin tasolla +150...160. Maasto laskee kohti koillista-itää. Maanpinta nousee suunnitelma-alueesta länteen ja muuttuu korkeussuhteiltaan erittäin kumpuilevaksi. Suunnitelma-alue ei näy Kirkkotielle eikä sille ole näkymiä lähimaisemassa. Alue ei myöskään erotu kaukomaisemassa eikä alueelta ole näkymää alueen ulkopuolelle.

Suunnitelma-alue on olemassa oleva soranottoalue. Puusto on poistettu koko suunnitelma-alueelta aiemman lupakauden aikana. Pintamaat on poistettu pohjoisemmalla osalla kaivualuetta. Suunnitelma-alue ei ole luonnontilainen.

Alueen välittömässä läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita. Alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole muinaismuistoja tai muinaishautoja. Alue sijaitsee maakuntakaavassa osoitetun arvokkaan harjualueen ulkopuolella.

Lähimmät suojellut alueet ovat Ojaniityn suojelualue (tunnus YSA203930, yksityinen suojelualue) noin 1,3 kilometriä alueesta koilliseen ja Vähä-Hannulan luonnonsuojelualue (tunnus YSA207752, yksityinen suojelualue) noin 1,6 kilometriä alueesta lounaaseen.

Suunnitelma-alue sijaitsee Kukonkoivun-Hatsinan vedenhankintaa varten tärkeällä I-luokan pohjavesialueella, tunnus 0409851.

Pohjavesialueella sijaitsee kaksi käytössä olevaa vedenottamo, Sairakkala ja Ruoppa, joista Ruopan vedenottamo lähempänä, noin kolmen (3) kilometrin päässä alueesta etelään. Sairakkalan vedenottamo sijaitsee noin kuuden (6) kilometrin päässä lounaassa. Alueelta pohjoiseen on lisäksi kolme Hollolan kunnan vedenottamo, Myllymäki, Pappila ja Pappilanrinne, joista kaksi jälkimmäistä on liitetty kunnalliseen vesijohtoon ja ottamot eivät ole enää käytössä. Edelleen käytössä oleva Myllymäen vedenottamo sijaitsee noin kolme (3) kilometriä suunnitelma-alueesta pohjoiseen.

Lähin pohjavedenpurkauma, Kiikunlähde, sijaitsee noin 1,6 kilometrin etäisyydellä suunnitelma-alueen rajasta luoteeseen. Kiikunlähteen pohjavedenpinta on noin tasolla +96,1.

Alueen maaperä- ja pohjavesiolosuhteita tutkittiin voimassa olevien maa-aineslupien hakuprosessin yhteydessä vuonna 2005. Alueella tehtiin maatutkaluotaus sekä painokairauksia yhteensä 7 kpl ja koekuoppia. Kaksi painokairautta päättyi varmistetusti kallioon ja kahden kairauksen kalliohavainnot varmistettiin koekuopilla. Tutkimuksissa todettiin, että kallion pinta on suunnitelma-alueella pohjaveden pinnantasoa korkeammalla. Alueella tehdyissä tutkimuksissa ei havaittu pohjavettä. Koska pohjavettä ei ole havaittu, alueelle ei ole asennettu pohjavesiputkea.

Lähimmät lammet, Ketarlammet, sijaitsevat alueen lounaispuolella noin 1,8 kilometrin etäisyydellä suunnitelma-alueesta, tasolla +129,6. Kaakkoispuolella 1,3 kilometrin etäisyydellä sijaitsee Kastarlammi tasolla +144,4. Koillisessa sijaitsee Kutajärvi 2,7 kilometrin etäisyydellä tasolla +82 ja Vesijärvi 3,2 kilometrin etäisyydellä tasolla +81,5. Alueella ei ole pintavesiuomia. Alueen läheisyydessä (alle 500 metriä) ei ole talousvesikaivoja.

Asutus

Alueen läheisyydessä ei ole asutusta. Lähin asuinrakennus sijaitsee Kirkkotien varressa noin 600 metriä suunnitelma-alueesta koilliseen. Seuraavaksi lähimmät asutut rakennukset (2 kpl) sijaitsevat Aholanportin varrella 750 metrin ja 950 metrin etäisyydellä suunnitelma-alueesta koilliseen. Muu asutus on tätä kauempana.

YLEISKUVAUS LAITOKSEN TOIMINNASTA

Orinmäen sora-alueella murskataan alueelta otettavaa kiviainesta tie- ja muuhun infrarakentamiseen. Kiviaines on pääosin soraa ja hiekkaa, osittain kalliota. Kallio on peräisin paikalla sijaitsevasta kalliokohoumasta ja se irrotetaan louhimalla. Eri murskelajikkeita tuotetaan keskimäärin 50 000 tonnia, maksimissaan 200 000 tonnia vuodessa.

Toiminta sijoittuu kiinteistölle Orinmäki 98-451-8-57, jolla on jo ennestään kiviaineksen ottamista ja jalostusta. Toiminta on yleensä kausittaista kiviaineksen kysynnästä riippuen, mutta alueella voi olla toimintaa ympäri vuoden. Murskaus tehdään urakoina, yleensä yksi urakka keväisin ja/tai syksyisin. Yhden murskausjakson kesto on yleensä 3-8 viikkoa (15-40 työpäivää). Rakentaminen painottuu kesäkauteen, joten myös kiviaineksen otto- ja myyntitoiminta on aktiivisempaa kesäaikaan.

Murskauskalusto ja muu kalusto ovat siirrettäviä eli laitokset tuodaan alueelle jokaista toimintajaksoa varten ja viedään pois kunkin urakan päätyttyä. Työmaa-alue pidetään siistinä maa-aines- ja ympäristölupien mukaisesti ja asiattomien pääsy alueelle on kielletty. Toiminnan päätyttyä alue maisemoidaan ja siistitään viranomaislupien mukaisesti, ja se palautuu metsätalouskäyttöön.

Murskauksessa kiviaineksen raekokoa pienennetään vaiheittain haluttuun raekokoon. Murskauskalusto on yleensä kaksi- tai kolmivaiheinen, ja koostuu esi-, väli-, ja jälkimurskaimista, hihnakuljettimista ja seuloista. Esimurskaimena käytetään yleensä leukamurskainta ja väli- ja jälkimurskaimina kara- tai kartiomurskaimia. Laitoksen käyttöenergiana on sähkövirta, jolloin laitokseen kuuluu sähköntuotantoa varten aggregaatti. Aggregaatti on sijoitettu sitä varten rakennettuun, alustaltaan suojattuun ja valuma-altaalliseen konttiin.

Murskausprosessissa kiviaines syötetään syöttimeen, joka annostelee materiaalin esimurskaimeen. Siitä kiviaines siirtyy edelleen hihnakuljettimilla väli- tai jälkimurskaimeen tai seulalle. Toisessa ja kolmannessa vaiheessa murskausta ja seulontaa jatketaan, kunnes saadaan aikaan haluttu lopputuote. Kuljettimet kuljettavat erikokoiset kiviainekset omiin kasoihinsa.

Murskattavan kiviaineksen syöttö murskaimeen tehdään kaivinkoneella tai pyöräkuormaajalla. Valmiit murskelajikkeet siirretään murskauskalustolta varastokasoihin ja niistä kuorma-autoihin pyöräkuormaajalla. Valmiit tuotteet kuljetetaan alueelta kuorma-autoilla. Murskauksen yhteydessä alueella toimii yleensä yksi kaivinkone ja kaksi pyöräkuormaajaa.

Murskauskäytöksen toimiessa alueella on lisäksi toimisto- ja taukotilat ja konttivaunu öljytuotteiden varastointia sekä jätteiden varastointia ja lajittelua varten. Murskauskäytökset ovat aliurakoitsijan omistuksessa. Murskauskäytös sijoitetaan alueen pohjatasolle ja mahdollisimman lähelle ottorintaa, sille alueelle, josta soraa tai kalliota kulloinkin otetaan. Tällöin kuljetus- ja kuormaumatka ja samalla siitä aiheutuva melu ja päästöt ovat pienimmät. Koska ottamisen paikka muuttuu oton edetessä, myös murskauskäytöksen sijainti vaihtelee.

Alimman ottotason (+142) yläpuolinen osa kalliosta irrotetaan louhimalla. Louhintatyöt tilataan aliurakkana alan ammattilaisilta, jotka tuovat räjähdysaineet päivittäisen tarpeen mukaan työmaalle ja vievät käyttämättömät aineet vastaavasti välittömästi pois alueelta.

Louhintatyö koostuu porauksesta, panostuksesta, räjäytyksestä sekä ylisuurten lohkkareiden rikotuksesta. Ennen porausta porausreikien paikat merkitään kallioon panostussuunnitelman mukaisesti. Porausreikien määrään ja reikävälisiin vaikuttavat mm. louhittavan kallion laatu, irrotettava materiaalmäärä, käytettävä räjähdysaine sekä haluttu lohkkarekoko.

Porauksessa käytetään hydraulisia, tela-alustaisia poravaunuja, joissa on pölynkeräyslaitteisto. Yhdellä räjäytyksellä irrotetaan keskimäärin 10 000... 14 000 k-m³ kalliota. Käytettävä räjähdysainemäärä on noin 0,5... 1 kg/m³ ktr irrotettavaa kalliota. Mikäli räjäytyksissä syntyy esimurskaimen kitaa suurempia, tilavuudeltaan yli 1 m³:n lohkkareita, ne rikotetaan ennen murskausta hydraulisella, kaivinkoneeseen tai esimurskaimen liitetyllä iskuvasaralla.

Murskelajikkeita tuotetaan keskimäärin 50 000 tonnia vuodessa, enintään 200 000 tonnia vuodessa. Murskauskäytöksellä vuorokaudessa murskattava määrä on tuotettavasta lajikkeesta riippuen 1 500 - 4 000 tonnia.

Murskelajikkeet varastoidaan kasoihin suunnitelma-alueella sijaitsevalle varastoalueelle. Osa murskeista voidaan kuljettaa suoraan käyttökohteeseen.

TOIMINNAN AJANKOHTA

Murskeen tuotanto tapahtuu jaksoittain, yleensä yksi urakka keväisin ja/tai syksyisin. Yhden murskausjakson kesto on yleensä 3-8 viikkoa (15-40 työpäivää). Esimerkiksi keskimääräisenä tuotantovuonna eli murskausmäärän ollessa 50 000 tonnia (oletuksena päivittäinen tuotantomäärä 2000 tonnia) murskausjakson kesto on 25 työpäivää. Louhintaa on ottamisen etenemisen ja markkinatilanteen mukaan, ei välttämättä vuosittain. Kiviaineksen myyntitoiminta riippuu kysynnästä, mutta myyntitoimintaa ja kuljetuksia voi olla ympäri vuoden.

Päivittaiset toiminta-ajat ovat:

- murskaus arkipäivisin (ma-pe) klo 6.00 ja 22.00 välisenä aikana,
- poraaminen arkipäivisin (ma-pe) klo 7.00 ja 19.00 välisenä aikana,
- rikotus arkipäivisin (ma-pe) klo 8.00 ja 18.00 välisenä aikana,
- räjäytykset arkipäivisin (ma-pe) klo 8.00 ja 18.00 välisenä aikana ja
- kuormaaminen ja kuljetus arkipäivisin (ma-pe) klo 6.00 ja 22.00 välisenä aikana.

Ympäristölupaa haetaan toistaiseksi voimassa olevaksi. Toiminta on tarkoitus aloittaa heti, kun lupapäätös saa lainvoiman tai sille myönnetään YSL 199 § mukainen aloittamislupa.

TUOTANNOSSA KÄYTETTÄVÄT AINEET JA NIIDEN SÄILYTYS

Tuotannon raaka-aineita ovat paikalta otettava luonnonsora ja kalliokiviaines.

Paikalta otettu sora- ja kalliokiviaineksen vuosittainen keskimääräinen tuotantomäärä on 50 000 t (maksimi 200 000 t). Kevyttä polttoöljyä kulutetaan vuodessa keskimäärin 42 t (maksimi 168 t).

Arvio polttoöljyn kulutuksesta on keskiarvo, joka perustuu Destia Oy:n ja sen aliurakoitsijoiden murskausasemilla kulutetun polttoöljyn ja tuotettujen materiaalien määrään (kevyen polttoöljyn kulutus tonneina / tuotettu tonni murskettua).

Voiteluaineita ja hydraulikkaöljyjä varastoidaan kerrallaan maksimissaan 200 kg omista astioissaan, murskauskäytöksen mukana kulkevassa pohjaltaan suojatussa varastokontissa.

Vettä käytetään tarvittaessa murskaus- ja tiepölyn torjuntaan. Vesi tuodaan paikalle säiliöautolla. Murskauslaitoksen vedenkulutus on noin 10 m³/vrk. Talousvettä käytetään urakan aikana pieniä määriä, arviolta 100-200 litraa/vrk.

Murskauslaitoksen energianlähteenä on sähkövirta, joka tuotetaan aggregaatilla. Työkoneiden ja seulan polttomootorit toimivat kevyellä polttoöljyllä.

Alueella on tarvittaessa toimisto- ja taukotilat, varastokoppeja, konttivaunu jätteiden varastointia ja lajittelua varten sekä alue työkoneiden yöaikaista pysäköintiä varten. Em. tukitoimintojen alue sijoitetaan alueen pohjoispäähän. Paikkaa voidaan siirtää ottamisen etenemisen mukaan.

Työkoneiden säilytyspaikan maaperä suojataan. Alueelle tehdään tiivis eli vettä ja polttoaineita läpäisemätön pohjarakenne reunoiltaan korotetulla öljynsuojamuovilla, jonka päälle tasataan 20-40 cm maakerros. Hulevesien syntyminen estetään kattamalla alue tai ohjaamalla vedet öljynerottimen kautta pois alueelta. Alueella ei ole pysyviä polttoainesäiliöitä, vaan aggregaatti, seula ja työkoneet tankataan suoraan alueella käyvästä säiliöautosta. Tankkaus on poikkeuksetta valvottu tapahtuma. Mahdolliset pienet läikät kerätään talteen heti ja likaantunut maa kuljetetaan sille tarkoitettuun välivarastoon tai vastaanottopisteeseen. Murskauslaitoksen hydraulikkaöljyt, voiteluaineet sekä jäteöljyt varastoidaan murskauslaitoksen mukana kulkevassa lukittavassa varastokontissa. Varastoitava määrä on enintään 200 kg. Varastokontin pohja on tiivis sekä reunoiltaan korotettu, mikä estää mahdollisten vuotojen pääsyn maaperään.

LIIKENNE JA LIIKENNEJÄRJESTELYT

Sekä alueelle tuotavien että sieltä lähtevien materiaalien kuljetukset tehdään kuorma-autoilla. Liikennettä on aktiivisina aikoina noin 30-40 autoa vuorokaudessa. Kulku alueelle tapahtuu suunnitelma-alueen eteläpäästä Kirkkotielle kulkevan metsäautotien kautta. Liikenne alueelta suuntautuu pääasiassa etelään Hollolan keskustaaajaman suuntaan. Liikenteen määrä vaihtelee huomattavasti rakennushankkeiden ja murskeiden menekin mukaan. Toisaalta on myös kausia, jolloin alueella ei ole lainkaan toimintaa eikä liikennettä.

PÄÄSTÖT ILMAAN

Alueella toimivien koneiden polttomootoreista syntyy päästöjä ilmaan. Ilmapäästöjen määrää minimoidaan koneiden ja laitteiden säännöllisellä huollolla ja kunnossapidolla. Laskenta perustuu Destia Oy:n tilastoituun keskimääräiseen polttoainekulutukseen per tuotetonne, keskimääräiseen ja maksimituotantomäärään sekä kevyen polttoöljyn ominaispäästöihin.

	maksimi vuosipäästö (t/v)	keskimääräinen vuosipäästö (t/v)
C02	524,1	131,0
SO2	0,002	0,000
NOx	0,357	0,089
Hiukkaset	0,050	0,013

Pölypäästöjä syntyy murskausprosessin eri vaiheissa ja jonkin verran murskeen siirrossa (kuormaus, kuljetukset) ja seulonnessa. Syntyvän pölyn määrään ja leviämiseen vaikuttavat useat tekijät, kuten murskauksessa ja seulonnessa valmistettavan tuotteen raekoko, raaka-aineen ominaisuudet, ilman suhteellinen kosteus ja tuuliolosuhteet. Pölyn leviämistä estetään olosuhteiden ja mahdollisuuksien mukaan kastelemalla käsiteltävä materiaali (murskauksessa) ja koteloidamalla laitoksen kuljettimet ja seulat. Pölyämistä vähennetään myös pitämällä putoamiskorkeudet mahdollisimmat pieninä. Alueen maapohjan pölyäminen estetään tarvittaessa kastelemalla.

MELU

Melua aiheutuu ainoastaan silloin, kun alueella on toimintaa. Toiminnassa melua syntyy murskauksessa, porauksessa, louhintaräjäytyksissä, kuljetuksissa ja kuormauksessa sekä seulonnessa. Merkittävin yksittäinen melunlähde on murskauslaitos. Kuormaus ja työkoneet, esim. peruutushälyttimien ääni, voivat ajoittain nostaa melutasoa. Äänen kuuluvuus ympäristöön vaihtelee mm. sääolosuhteista ja vuorokaudenajasta riippuen. Ympäristömelun

häiritsevyyden arvioinnissa käytetään melun A-painotettua keskiäänitasoa. Valtioneuvoston päätös (993/1992) melutason ohjearvoista antaa asumiseen käytettäville alueille päiväajan (klo 7-22) ohjearvoksi 55 dB (melun A painotettu keskiäänitaso, ekvivalenttitaso) ja loma-asumiseen käytettäville alueille 45 dB (A).

Orinmäen sora-alueella melun syntyä ja sen leviämistä ehkäistään eri tavoin. Ensimmäisessä melun leviämistä ehkäistään sijoittamalla toiminnot siten, että melun leviäminen ympäristöön estyy. Melun leviämiseksi toimivat sekä luontaiset maastonmuodot että ottoalueen rintaukset ja varastokasat. Meluhaittaa vähentävät osaltaan myös kaluston säännöllinen kunnossapito ja huolto ja muut laitetekniset ratkaisut. Myös etäisyys vaimentaa melua. Toiminta sijoittuu alueelle, jonka välittömässä läheisyydessä (alle 500 metriä) ei ole asutusta eikä muitakaan häiriintyviä kohteita. Suunnitelma-alueen eteläpuolella rajanaapurina on Puolustusvoimien harjoitusalue ja noin 1,5 kilometrin päässä Puolustusvoimien ampuma-alue. Toiminta on kausittaista ja eniten melua aiheuttavan toiminnon eli murskauksen vuosittainen toiminta-aika on suhteellisen lyhyt. Toiminta on mahdollista toteuttaa edellä esitetyllä tavalla siten, että toiminnasta ei aiheudu melun ohjearvojen ylityksiä asutuksen kohdalla.

TÄRINÄ

Kalliokohouman louhinnan yhteydessä tehtävien räjäytysten aiheuttama tärinä leviää hetkellisesti alueen lähiympäristöön. Tärinän suuruuteen vaikuttavat kallion tärinänjohtavuus, räjäytystapa, etäisyys räjäytyspisteestä havaintopisteeseen sekä räjäytyskentän koko. Louhintatyöt suunnitellaan ja kentät mitoitetaan poikkeuksetta siten, että tärinä ei aiheuta vaurioita rakennuksille tai rakenteille. Alle 500 metrin etäisyydellä suunnitelma-alueen rajasta ei ole asuinrakennuksia.

PÄÄSTÖT VETEEN JA MAAPERÄÄN

Toiminnassa ei synny hulevesiä. Sade- ja sulamisvedet imeytyvät normaalisti maaperään. Merkittävää pintavaluntaa ei sora-alueilla synny. Murskausprosessissa ei synny jätevesiä. Murskauskäytöksen sosiaalitalan käymälän jätevedet johdetaan umpisäiliöön ja viedään jätevedenpuhdistamolle. Vaihtoehtoisesti käytetään kuivakäymälää. Toiminnassa ei synny päästöjä maaperään.

JÄTTEET

Jätteitä syntyy ainoastaan murskauskäytöksen toiminnan aikana. Tavanomaisessa toiminnassa syntyy lähinnä sekajätettä ja pieniä määriä ongelmajätettä. Öljynvaihdot tms. jätettä synnyttävä kaluston huolto tehdään muualla. Kaikki jätteet lajitellaan ja kerätään niitä varten varattuun keräysastiaan. Keräysastiat säilytetään murskauskäytöksen mukana kiertävässä tiivispohjaisessa, lukitussa varastokontissa. Hyötykäyttöön soveltuvat jättejakeet kierrätetään. Muut jätteet toimitetaan paikkaan, jolla on lupa ko. jätteen käsittelyyn. Sekajätettä syntyy 3000-5000 l/a, jätevesiä 1-3 m³/a, vaarallisia jätteitä 500-1500 l/a ja metalliromua 1000-2000 kg/a.

PARAS KÄYTTÖKELPOINEN TEKNIikka (BAT) SEKÄ YMPÄRISTÖN KANNALTA PARHAIDEN KÄYTÄNTÖJEN (BEP) SOVELTAMINEN

Murskausalalle ei toistaiseksi ole laadittu yleiseurooppalaisia BAT -vertailuasiakirjoja. Yleisesti alan parhaana käyttökelpoisena tekniikkana voidaan pitää kaikkia raaka-aineiden kulutuksen ja ympäristövaikutusten minimointiin tähtääviä toimia ja laitteita, kuten tuotantoprosessin optimointi, pöly-, melu- ja maaperäsuojaukset, säännölliset huollot, ympäristöjärjestelmät ja ammattitaitoisen henkilökunnan käyttö. Kiviainestuotannon parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta on julkaistu Suomen ympäristökeskuksen ja eri kiviainestuotannon toiminnanharjoittajien (Infra ry) Ympäristöasioiden hallinta kiviainestuotannossa -julkaisu, johon on koottu taustatietoa mm. alan parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta (BAT). Orinmäen sora-alueen toiminnassa noudatetaan em. julkaisussa esitettyjä toimintaperiaatteita. Paikalliset olosuhteet ja toiminnan laajuus huomioiden toiminnassa käytetään parasta mahdollista tekniikkaa hakemuksessa esitetyllä tavalla.

ARVIO TOIMINNAN VAIKUTUKSISTA YMPÄRISTÖÖN

Maiseman kannalta hakemuksessa ei esitetä muutoksia nykyisten lupien mukaiseen toimintaan nähden. Ensimmäisen lupakauden aikana suurin yksittäinen vaikutus on ollut paikallismaiseman muuttuminen. Toiminta jo avatulla alueella ei enää oleellisesti muuta

maisemaa. Alue on vireillä olevassa Päijät-Hämeen maakuntakaavaluonnoksessa osoitettu maa-ainestenottoalueeksi. Ottamisen päätyttyä alue palautuu metsätalouskäyttöön.

Toiminnan lähtökohta on, ettei siitä saa aiheutua muutoksia alueen vesien laatuun tai määrään. Öljytuotteiden käsittely ja varastointi järjestetään siten, ettei niistä voi aiheutua maaperän tai pohjaveden pilaantumista. Asianmukaisesti toteutettu ottaminen ei aiheuta haitallisia vaikutuksia ympäristöön.

Melu-, pöly- ja värinävaikutukset ovat toiminnanaikaisia. Hakemuksen mukainen toiminta vastaa alueen aiempaa, voimassa olevien maa-aines- ja ympäristölupien mukaista toimintaa. Hakemuksen mukaisella toiminnalla ei ole aikaisempaa suurempaa vaikutusta alueen ympäristöön.

TOIMINTAAN LIITTYVÄT RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Toiminta ei sisällä merkittäviä ympäristöriskejä. Murskauskalusto on tekniikaltaan rinnastettavissa normaaliin maarakennuskalustoon. Ympäristön pilaantumista voisi aiheuttaa öljyvahinko tai ilkivalta. Riskienhallinta tehdään kolmella tasolla:

1. Toimintatavat. Kaikessa polttonesteiden käsittelyyn liittyvässä toiminnassa tiedostetaan siihen liittyvät riskit ja toimitaan sen edellyttämällä huolellisuudella. Alueella ei varastoida pysyvästi polttoaineita. Murskauslaitos ja työkoneet tankataan suoraan säiliöautosta, joka käy alueella vain tankkauksen ajan. Työkoneita ei pestä eikä huolleta alueella. Alueella on aina riittävä määrä imeytysmattoja tms. imeytysmateriaalia. Työn aikana noudatetaan Destia Oy:n työ- ja ympäristönsuojeluohjeita. Alueella ei sallita öljyä vuotavien työkoneiden ja autojen työskentelyä eikä öljyn ja polttoaineiden varastointia. Alue pidetään yleisilmeeltään siistinä ja kulkuväylät esteettöminä. Asiaton kulku alueelle on estetty lukitulla puomilla ja kiinteällä aidalla.

2. Maaperän suojaus. Työkoneiden työnaikaista säilytystä varten rakennetaan ns. tukitoimintojen alue, joka sijoitetaan kaivualueen ulkopuolelle. Tukitoimintojen alueen maaperä suojataan nesteitä läpäisemättömäksi reunoiltaan korotetulla öljynsuojamuovilla (esim. HDPE), jonka päälle tasataan 20-40 cm maakerros. Hulevesien syntyminen estetään tai ne johdetaan öljynerottimen kautta suojatun alueen ulkopuolelle.

3. Rakenteelliset suojaukset. Polttonestettä kuljettavat säiliöautot ovat ADR-/VAK-hyväksytyjä. Tankkaus on poikkeuksetta valvottu tapahtuma. Murskauslaitoksen hydraulikkaöljyt, voiteluaineet sekä jäteöljyt varastoidaan laitoksen mukana kulkevassa lukittavassa varastokontissa. Varastokontin pohja on tiivis sekä reunoiltaan korotettu, mikä estää mahdollisten vuotojen pääsyn maaperään. Aggregaatti sijaitsee suojatussa, valuma-altaallisessa kontissa. Suojausten kunto varmistetaan normaalien työmaatarkastusten yhteydessä. Vuodon sattuessa ryhdytään välittömästi toimenpiteisiin, joilla vuoto torjutaan sekä maaperä puhdistetaan. Kaikista ympäristövahingoista ilmoitetaan välittömästi Hollolan kunnan ympäristöviranomaiselle, Päijät-Hämeen pelastuslaitokselle sekä Hämeen ELY-keskukselle ja ryhdytään asianmukaisiin toimenpiteisiin vahingon torjumiseksi.

YMPÄRISTÖÖN KOHDISTUVIEN PÄÄSTÖJEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Laitosten toiminnasta pidetään käyttöpäiväkirjaa, johon kirjataan mm. päivittäinen tuotantoaika, tuotantomäärä, tehdyt tarkastukset, huollot, keskeytykset ja poikkeavat tilanteet. Syntyvää melua ja pölyä arvioidaan tuotannon aikana jatkuvasti aistinvaraisesti. Päästöt pidetään hakemuksen mukaisena tarkkailemalla ja huoltamalla laitteita päivittäin. Käyttöpäiväkirjat ovat pyydettyäessä valvontaviranomaisen nähtävissä. Merkittävät poikkeamatilanteet alueella ilmoitetaan valvontaviranomaiselle välittömästi. Ympäristöluvan mukainen raportti toimitetaan vuosittain Hollolan kunnan valvontaviranomaiselle.

ASIAN KÄSITTELY

Asian vireilletulosta tiedottaminen

Hakemuksesta on kuulutettu Hollolan kunnan ilmoitustaululla ja Internet-sivuilla 7.3.–8.4.2016 välisenä aikana. Hakemuspaperit ovat olleet nähtävänä kuulutusaikana Hollolan kunnan

Yhteispalvelupiste Piipahluksessa, Virastotie 3, Hollola. Ilmoitus kuulutuksesta on julkaistu Hollolan sanomissa 9.3.2016.

Ilmoitus kuulutuksesta lähetettiin asianosaisille.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

Hakemuksesta on esitetty seuraavat muistutukset ja mielipiteet:

Muistuttaja A toteaa muistutuksessaan seuraavaa: "Kiitän mahdollisuudesta tulla kuulluksi yllä mainitussa asiassa. Tämä käsittääkseni liittyy muutaman vuoden takaiseen maa-aineenottohakemukseen, josta valitimme. Valituksemme hylättiin kaikissa oikeusasteissa. Oikeus kuitenkin asetti maa-aineenotolle tietyt ehdot ja edellytti niiden täyttymisen valvontaa. Toivon vähintäänkin, että tuolloin asetettuja ehtoja noudatetaan tässäkin tapauksessa. Olen käynyt paikan päällä katsomassa tilannetta; näky ei ollut kaunis. Maallikkona on täysin mahdotonta ymmärtää, että ensimmäisen luokan pohjavesialueelle perustetaan tällainen maa-ainesten ottoalue."

Muistuttaja B toteaa muistutuksessaan seuraavaa: "Luontoa tuhoavia toimenpiteitä perustellaan Suomessa usein työpaikkojen lisääntymisellä kuten esim. kaivokset (vrt. Talvivaara). Tällainen tuhotyö on meneillään lähellä Hollolan vanhaa lentokenttää. Se on alkanut maa-ainestenotolla, joka sekä on melkoista luonnon ja metsien hävitystyötä. Mutta nyt ilmeisesti on alkanut/alkamassa korvaamattomien kallioiden louhinta ja murskaus. Alue on lähellä Hollolan kirkonkylän kulttuurimaisemaa ja hienoa Kiikunlähdeä. Ikk pohjavesialueen tuhoaminen on myös vain ajan kysymys. Onhan moneen kertaan nähty, että virheitä ja vahinkoja sattuu tällaisissa hankkeissa ennen pitkään.

Hollolan kirkonkylä on kunnan hienoin matkailukohde kuten Kiikunlähdekin. Murskauksen ja louhinnan aikaansaama meteli ei sovi vanhan keskiaikaisen kirkon lähiympäristöön, vaan pilaan sen.

Tämä hanke paljastui itselleni hirveän metelin takia, joka kuului asuinpaikalleni vaikka se sijaitsee useiden kilometrien päässä kohteesta. Meteliin myös heräsimme maaliskuun aamuna joskus klo 6-7, vaikka ikkunat ja ovet olivat kiinni. Miten sitten vielä lähempänä kohdetta asuvat ihmiset...

Hollolan kunta yrittää houkutella uusia asukkaita kehumalla kuntaa ympäristöystävälliseksi ym. Samalla kuitenkin tuntuu siltä, että täällä kauan asuneiden olo tehdään mahdottomaksi – kun on aikainoinaan muuttanut tänne Hollolaan juuri luonnonrauhan takia. Hiljaisuus katoaa valtavien desibelien mukana, joiden aikataulukin on uskomaton: klo 6-22!

Vetoankin nyt Lahden seudun ympäristölautakuntaan, ettei se missään tapauksessa myöntäisi lupaa kallion louhinnalle ja murskaukselle Orinmäen alueella. Sama vetoamus myös Hollolan ympäristönsuojelutarkastajalle, ettei hän puoltaisi hanketta.

Kieltotalut ja puomit estivät menon lähelle työmaa-aluetta katsomaan tuhon nykyistä laajuutta, mutta ilmakuvista alue näytti jo nyt aivan kuolleelta."

Muistuttajat C (kaksi allekirjoittajaa) toteavat muistutuksessaan seuraavaa: "Haluan muistuttaa päättäjiä siitä, että nyt samalla alueella on kaksi kiviainesten ottajaa, jotka murskaavat kiveä. Murskaamisen ääni kantautuu meidän pihaan.

Vaadimme että uuden hakijan murskausajankohta on sama kuin vanhemmankin murskaajan. Nyt on vaarassa se, että molemmat murskaajat, jotka sijaitsevat vierekkäin, ottavat yhteisen murskaajan, jolloin murskausta tehdään ensin toisessa sitten toisessa hiekkakuopassa. Jos näin käy, meteliä meidän pihassa on pahimmillaan 8 kuukautta, tämä ei käy meille, vaan kun murskataan, molempien murskaajien murskausajankohdat ovat yhtä aikaa, eikä peräkkäin. Näin meidän pihaan kuuluva murskausääni jää mahdollisimman lyhyeksi."

LAUSUNNOT

Hakemuksesta pyydettiin. Hämeen ELY-keskuksen, Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän / ympäristöterveyskeskuksen, Lahti Aquan, Hollolan vesihuoltolaitoksen ja Hollolan kunnan maankäytön lausunnot.

Hämeen ELY-keskus toteaa lausunnossaan seuraavaa: "Lupaa haetaan alimman sallitun ottotason yläpuolisen kallion louhimiseen ja kiviaineksen murskaukseen. Ympäristölupaa haetaan toistaiseksi voimassa olevaksi. Alueella on kiviaineksen murskaukseen voimassa oleva ympäristölupa, jonka uusi lupa korvaisi. Samalla haetaan ympäristönsuojelulain 199 § mukaista lupaa aloittaa lupamääräysten mukainen toiminta muutoksenhausta huolimatta. Alueelle haetaan samanaikaisesti maa-ainelupaa, jolla on tarkoitus korvata alueella voimassa olevat kaksi maa-ainelupaa ja mahdollistaa kalliokiviaineksen otto.

Toiminta sijoittuu Kukonkoivu-Hatsina -nimiselle (0409851), vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle (pohjavesialue luokka I). Pohjaveden pinnantasosta tai virtaussuunnasta toiminnan sijoituspaikalla ei ole tietoa. Alimmillaan noin tasolle +130 m ulottuneissa kairauksissa ei ole havaittu pohjavettä. Alin suunniteltu maa-ainesten ottamistaso on +142 m (N2000).

Kaivualueen keskiosassa on alimman suunnitellun ottotason yläpuolelle nouseva kalliokohouma, joka on tarkoitus louhia. Kohouma on pinta-alaltaan noin 4 hehtaaria ja sen korkeus vaihtelee 0...10 metriin. Kalliokiviaineksen arvioitu kokonaisottamismäärä on 165 000 m³ ktr. Suunnitelman mukaan eri murskelajikkeita tuotetaan keskimäärin 50 000 tonnia, maksimissaan 200 000 tonnia vuodessa. Toiminta on yleensä kausittaista kiviaineksen kysynnästä riippuen, mutta alueella voi olla toimintaa ympäri vuoden. Murskaus tehdään urakoina, yleensä yksi urakka keväisin ja/tai syksyisin. Yhden murskausjakson kesto on yleensä 3-8 viikkoa. Murskauslaitos ja muu kalusto ovat siirrettäviä. Laitokset tuodaan alueelle jokaista toimintajaksoa varten ja viedään pois kunkin urakan päätyttyä.

Murskauslaitos sijoitetaan alueen pohjatasolle ja mahdollisimman lähelle ottorintausta sille alueelle, josta soraa tai kalliota kulloinkin otetaan. Koska ottamisen paikka muuttuu oton edetessä, myös murskauslaitoksen sijainti vaihtelee.

Laitoksen käyttöenergiana on sähkövirta, joka tuotetaan polttoöljykäyttöisellä aggregaatilla. Työkoneiden ja seulan polttomootorit toimivat kevyellä polttoöljyllä. Alueella ei ole pysyviä polttoainesäiliöitä, vaan aggregaatti, seula ja työkoneet tankataan suoraan alueella käyvästä säiliöautosta. Kevyttä polttoöljyä kuluu arvion mukaan keskimäärin 42 t/v ja maksimissaan 168 t/v. Aggregaatti sijoitetaan sitä varten rakennettuun, alustaltaan suojattuun ja valuma-altaalliseen konttiin. Murskauslaitoksen toimiessa alueella on öljytuotteiden varastointia sekä jätteiden varastointia ja lajittelua varten varastokontti, jonka pohja on tiivis sekä reunoiltaan korotettu. Voiteluaineita ja hydrauliliikkaöljyä varastoidaan kerrallaan maksimissaan 200 kg.

Työkoneiden työaikaista säilytystä varten rakennetaan ns. tukitoimintojen alue joka sijoitetaan kaivualueen ulkopuolelle. Tukitoimintojen alueen maaperä suojataan nesteitä läpäisemättömäksi reunoiltaan korotetulla öljynsuojamuovilla (esim. HDPE), jonka päälle tasataan 20-40 cm maakerros. Hulevesien syntyminen estetään tai ne johdetaan öljynerottimen kautta suojatun alueen ulkopuolelle. Työkoneita ei pestä eikä huolleta alueella.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) katsoo, että laitoksen toiminta on mahdollista järjestää niin, että siitä ei aiheudu pohjaveden pilaantumisen vaaraa ja siltä osin luvan myöntämiselle ei ole esteitä. Lupaharkinnassa on otettava huomioon seuraavaa:

- Polttoöljykäyttöisen seulan toiminta- ja säilytyspaikan maaperä on suojattava.
- Suojatuille alueille kertyvien sadevesien keräily ja käsittely on järjestettävä niin, että likaisten sadevesien imeytyminen maaperään pohjavesialueelle ei ole mahdollista.
- Suojattujen alueiden maa-aineksen puhtaus tulee tarkistaa aistinvaraisesti vuosittain tai aina, kun säiliö/aggregaatti/laitte siirretään pois paikalta. Jos pilaantuneisuutta havaitaan, on massat vaihdettava puhtaisiin. Toiminnan päättyessä suojaukset tulee purkaa ja mahdolliset pilaantuneet maat toimittaa käsittelyyn.

- Mikäli alueen pohjavesiolosuhteista saadaan sellaista lisätietoa, että ottamisen pohjavesivaikutusten seurantaan soveltuva havaintopaikka voidaan määrittää, tulee tähän paikkaan asentaa pohjaveden havaintoputki ja seurata siitä toiminnan pohjavesivaikutuksia.

Tässä lausunnossa on hakemusta tarkasteltu ainoastaan pohjaveden suojelun kannalta.”

Ympäristöterveyskeskus toteaa lausunnossaan seuraavaa:

”Lupaprosessissa tulee erityisesti huomioida pohjaveden suojelu, koska suunnitelma-alue sijaitsee yhdyskunnan vedenhankinnalle tärkeällä pohjavesialueella ja pohjaveden muodostumisalueella. Maa-ainesten ottamis- ja murskaustoiminnalla ei saa olla haitallista vaikutusta pohjaveteen eikä ottamisalueen vaikutuspiirissä mahdollisesti sijaitsevien yksityisten talousvesikaivojen veden laatuun tai määrään.

Hakemuksen tietojen perusteella hakuprosessin yhteydessä ei ole selvitetty ottamisalueen pohjavesiolosuhteita. Suunnitelma-alueella vuonna 2005 tehdyissä tutkimuksissa on todettu, että kallion pinta on pohjaveden pinnantasoa korkeammalla, eikä alueella suoritetuissa maaperäkairauksissa ole löydetty pohjavettä. Terveystoimintaviranomaisen näkemyksen mukaan hakija tulee kuitenkin velvoittaa laatimaan pohjavesivaikutusten tarkkailuohjelma, mikäli toiminnan aikana tulee esille pohjavesivaikutusten seurantaan soveltuvia havaintopaikkoja. Tarkkailuohjelmassa tulee esittää havaintopisteiden sijainti, pohjaveden pinnankorkeuden ja laadun tarkkailutiheys sekä tutkittavat parametrit. Lupaehdoissa tulisi määrittää alin sallittu ottotaso ja suojakerros, joka vähintään tulee jättää ottotason ja ylimmän havaitun pohjaveden pinnan väliin, mikäli alueella havaitaan pohjavettä. Hakemuksessa ilmoitettua neljän metrin suojakerrosta voidaan pitää suositeltavana.

Työkoneiden tankkaus sekä öljytuotteiden, jätteiden ja kemikaalien varastointi tulee järjestää siten, ettei toiminnasta aiheudu pohjaveden tai maaperän pilaantumisen vaaraa. Tukitoimintojen alueelta ei saa valua likaantunutta vettä ympäristöön toiminta-aikojen ulkopuolella tai sateiden seurauksena. Hakija tulisi velvoittaa laatimaan toimintasuunnitelma mahdollisia häiriötilanteita, kuten öljyvahinkoja varten.

Pintavesien käsittely tulee toteuttaa hallitusti, eikä niiden johtamisesta saa aiheutua haittaa pohja- tai pintavesille. Tarvittaessa pintavedet tulee käsitellä laskutusaltaassa ennen niiden johtamista maastoon. Laskeutusallas tulee toteuttaa siten, että maastoon johdettavan veden laatua pystytään tarkkailemaan vähintään aistinvaraisesti ja tarvittaessa näytteenoton avulla.

Toiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukaisia ohjearvoja lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Hakija tulisi velvoittaa selvittämään melutaso luotettavien mittauksen avulla, mikäli toiminnan aikana syntyy aiheutta epäillä melun aiheuttavan terveyshaittaa tai merkittävää viihtyvyyshaittaa. Melun ja tärinän aiheuttaman viihtyvyyshaitan vähentämiseksi tulisi lupamääräyksissä rajata vuorokautiset toiminta-ajat enintään hakemuksessa esitetyiksi, kuitenkin niin, että murskaamisen saa aloittaa aikaisintaan klo 7.00.

Asutuksella ei saa aiheutua maa-ainesten otosta, murskauslaitoksen toiminnasta tai kuljetustoiminnasta kohtuutonta pölyhaittaa. Tältä osin toimijan tulee toteuttaa riittävät torjuntatoimenpiteet pölyn leviämisen estämiseksi toiminta-alueella ja liittymäteillä. Pohjavesialueella tulee huomioida, ettei pölyn sitomiseksi voida käyttää suolausta. Lisäksi kuljetukset tulisi järjestää siten, ettei valtatielle 12 suuntautuviissa maa-aineskuljetuksissa käytetä reittinä sorapintaista Rouvintietä, jonka asutukselle on terveystoimintaviranomaisen tietojen mukaan aiheutunut merkittäviä pölyhaittoja läpiajoliikenteestä.

Jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteiden osalta hakija tulisi velvoittaa toimimaan hakemuksessa esitetyllä tavalla toiminnan edetessä. Muualta tuotavien maa-ainesten tulee olla puhtaita, eikä niistä saa liueta haitallisia aineita.

Toimijan tulee olla selvillä parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittämisestä ja soveltaa sitä toiminnassaan mahdollisuuksien mukaan.

Muilta osin terveydensuojeluviranomaisella ei ole huomautettavaa Destia Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksesta.”

Lahti Aqua Oy toteaa lausunnossaan, että” toiminnassa tulee noudattaa vaadittuja suojaetäisyyksiä (4 m) pohjaveden pintaan, ottaen huomioon pohjavedenpinnan mahdolliset vaihtelut eri tilanteissa.

Maanotto-alueiden jälkitöihin, eli maa-aineksen oton jälkeisiin täyttö- ja maisemointitöihin on kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta pohjaveden syntyminen alueella on jatkossakin mahdollista. Täytöt ja peitteet on tehtävä puhtaaksi todetuista ja alkuperäistä peitettä ominaisuuksiltaan vastaavista materiaaleista. Muilta osin Lahti Aqua Oy:llä ei ole huomauttamista lupahakemuksiin.”

Vastine

Saapuneiden lausuntojen, muistutusten ja mielipiteiden johdosta hakijalle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen.

Vastineessaan hakija toteaa seuraavaa:

Vastaus muistutuksiin: Maa-aineslupa myönnetään maa-aineslain (555/1981) ja ympäristölupa ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla. Kummassakin laissa on määritelty edellytykset luvan myöntämiselle. Niin ikään kummassakin luvassa toiminnalle asetetaan lisäksi lupamääräykset, jotka ovat luvanhaltijaa sitovia. Murskausta ja louhintaa varten on valtioneuvoston asetuksella (86/2000) säädetty ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimukset, jotka sisältävät mm. määräykset toiminnan sijoittumisen vähimmäisetäisyydestä asutukseen nähden, melua aiheuttavien työvaiheiden aikarajat toiminnan sijaitessa alle 500 metrin etäisyydellä asutuksesta sekä maaperän ja pohjaveden suojausvaatimukset. Melutason ohjearvoista säädetään lisäksi valtioneuvoston päätöksellä 993/1992.

Suunnitelma-alueella on voimassa kaksi maa-aineslain mukaista lupaa eli maa-aineslain mukaiset luvanmyöntämisen edellytykset on ratkaistu aiemmissa lupakäsittelyissä. Lupaa haetaan nyt voimassa olevien lupien mukaiselle suunnitelma-alueelle eli toiminta vastaa nykyistä ottotoimintaa. Vastaavasti alueella on jo voimassa ympäristölupa kiviaineksen murskaukselle. Toiminta on jo aiemmissa lupaharkinnoissa katsottu mahdolliseksi.

Pistemäisen melulähteen (esim. murskaus) aiheuttaman melun vaimenemiseen vaikuttaa ensisijaisesti etäisyys. Orinmäessä melua aiheuttavat toiminnot tulevat lisäksi sijoittumaan ympäröivää maanpintaa alemmaksi. Lähin asutus sijaitsee noin 600 metrin etäisyydellä suunnitelma-alueesta. Etäisyys muistuttajien B ja C kiinteistöön on yli kilometri. Vastaavilla alueilla tehtyjen laskennallisten mallinnusten tai mittauksen perusteella on hyvin epätodennäköistä, että keskiäänitaso ylittäisi sille asetetut määräysarvot em. asutuksen etäisyydellä. Murskauksen ääni todennäköisesti ajoittain kuuluu jonkin verran asutuksen etäisyydelle sopivissa sääolosuhteissa, mutta melun ohjearvojen ylittyminen on hyvin epätodennäköistä. Koska etäisyys asutukseen on yli 500 metriä, toimintaa ei työaikojen osalta suoraan sovelleta valtioneuvoston asetusta 800/2010, vaan murskauksen työajaksi on mahdollista hakea arkipäivät (ma-pe) klo 6.00- 22.00.

Porauksen, rikotuksen ja räjäytysten työaikaa on hakijan aloitteesta rajoitettu Vna 800/2010 mukaisiksi.

Hakijalla ei ole huomautettavaa Hämeen ELY-keskuksen eikä Lahti Aquan lausuntoihin. Toiminta voidaan toteuttaa lausunnoissa esitetyllä tavalla.

Terveydensuojeluviranomaisen lausuntoon hakija vastaa seuraavasti: Alueen pohjavesiolosuhteet on selvitetty alueella voimassa olevien maa-aineslupien haun yhteydessä. Pohjavesi- ja maaperätutkimuksista on kerrottu hakemustekstissä kappaleessa 2.7. Korkealle nousevan kallionpinnan vuoksi alueella ei ole pohjavesikerrosta. Kairaukset ulottuivat alimmillaan tasoon +130 eikä niissä havaittu pohjavettä. Ottamistaso on alimmillaan +142 (N2000). Hakija ei pidä todennäköisenä, että alueella havaittaisiin pohjavettä tulevanaan lupakauden aikana.

Kyseessä on harjualue, jolla maaperä on kauttaaltaan vettä hyvin läpäisevää soraa. Sade- ja sulamisvedet suotautuvat luonnostaan maaperään. Pintavesien johtaminen laskeutusaltaan kautta ei ilman alueen päällystämistä tms. rakennetta ole sora-alueella mahdollista.

Toiminta on mahdollista toteuttaa siten, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset melun ohjearvot toteutuvat (alittuvat) lähimmän asutuksen kohdalla. Vuosittainen työaika on verraten lyhyt eikä toiminnasta kokonaisuutena aiheudu lähimmälle asutukselle naapuruussuhdelain (26/1920) tarkoittamaa kohtuutonta rasitusta. Hakija ei näe perusteita murskauksen työajan rajoittamiselle.

Destia Oy toimitti 1.6.2016 korjauksen ja täydennyksen maa-aineslupa- ja ympäristölupahakemukseen sekä vastineeseen seulan ja koneiden/polttonesteiden säilytysalueen osalta. Täydennyksessä todetaan seuraavaa:

Hakija on hakemuksessaan esittänyt, että työkoneen säilytyspaikan eli tukitoimintojen alueen maaperä suojataan nesteitä läpäisemättömäksi reunoiltaan korotetulla öljymuovilla (esim. HDPE), jonka päälle tasataan 20-40 cm maakerros. Lisäksi hulevesien syntyminen estetään tai ne johdetaan öljynerottimen kautta suojatun alueen ulkopuolelle.

Esitys perustui voimassa olevan ympäristöluvan lupamääräykseen 7., jonka mukaan tukitoiminta-alueen hulevesien syntyminen on joko estettävä esimerkiksi kattamalla alue tai kattamattoman alueen hulevedet on ohjattava hallitusti öljynerottimen kautta suunnitelmassa hyväksyttävään paikkaan. Hämeen ELY-keskus on antanut nyt vireillä olevasta lupa-asiasta lausuntonsa, jonka mukaan

- suojatuille alueille kertyvien sadevesien keräily ja käsittely on järjestettävä niin, että likaisten sadevesien imeytyminen maaperään pohjavesialueelle ei ole mahdollista.
- Suojattujen alueiden maa-aineksen puhtaus tulee tarkistaa säännöllisesti. Jos pilaantuneisuutta havaitaan, on massat vaihdettava puhtaisiin. Toiminnan päättyessä suojaukset tulee purkaa ja mahdolliset pilaantuneet maat toimittaa käsittelyyn.

Hakija pitää järkevänä ELY-keskuksen esittämää toimintatapaa, jonka ehtona on estää likaisten sadevesien pääsy maaperään. Hakija täydentää hakemustaan suojattujen alueiden osalta: Likaisten hulevesien pääsy maaperään estetään. Suojatun alustan maaperä pidetään jatkuvasti puhtaana ja sille mahdollisesti päätyneet roiskeet, valumat tms. ja likaantunut maaperä hulevesineen kerätään ja poistetaan välittömästi ja kuljetaan asianmukaiseen käsittelyyn. Työkone tankataan suojatulla alueella. Alueella on aina myös imeytysmattoa tai vastaavaa imeytysmateriaalia.

Polttomootorikäyttöinen seula on siirrettävä ja toimii vastaavilla polttomootoreilla kuin työkoneet. Kuten työkoneetkin, seula liikkuu työn aikana, jonka vuoksi sen alustan suojaaminen on käytännössä hankalaa. Seulan polttoainesäiliö on rakenteeltaan kaksivaippainen eli siinä on itsessään valumakaukalo. Seulan tankkaus tehdään suoraan säiliöautosta. Tankkauksen ajaksi maaperä suojataan imeytysmatolla, valumakaukalolla tai vastaavalla, joka kerää mahdolliset valumat. Suojarakenne on kemiallisilta ja mekaanisilta ominaisuuksiltaan sellainen, että maaperään ei päädy haitta-aineita.

Asian on valmistellut ympäristönsuojelutarkastaja Lotta Kölli, puh. 044 780 1439, etunimi.sukunimi@hollola.fi.

Esitys: Ympäristönsuojelutarkastaja: Hollolan valvontajaosto päättää myöntää ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan Destia Oy:lle soran ja kalliokiviaineksen louhintaan, murskaukseen, kuormaukseen ja poiskuljettamiseen Hollolan kunnan Uskilan kylään kiinteistölle Orinmäki 98-451-8-57 hakemuksen ja annettujen lupaehtojen mukaisesti.

Murskaamon tulee täyttää Valtioneuvoston asetuksessa kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (VNA 800/2010) säädetyt ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimukset. Toimintaa on harjoitettava hakemuksen mukaisesti, ellei lupamääräyksissä muutoin määrätä. Sen lisäksi mitä on lupahakemuksessa esitetty, annetaan

edellä mainitun asetuksen säännösten täyttämiseksi ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi seuraavat lupamääräykset:

Laitoksen toiminta

1. Toiminta sijaitsee Hollolan kunnassa Uskilan kylässä, kiinteistöllä Orinmäki RN:o 8:57. (YsL 7 §, 52 §)
2. Toiminta koskee kallionlouhintaa sekä kallion ja soran murskausta sekä kuormausta ja kuljetusta. Vuosittain murskattavan kiviaineksen määrä on keskimäärin 50 000 tonnia ja enintään 200 000 tonnia. Toiminnassa saa murskata ja seuloa vain kyseessä olevalta lupa-alueelta saatavaa materiaalia, käsiteltävää tai varastoitavaa materiaalia tai maa-ainesta ei saa tuoda muualta lukuun ottamatta alueen maisemointiin maa-aineslupan ehtojen mukaisesti mahdollisesti tuotavia maa-aineksia. (YsL 7 §, 17 §, 52 §)
3. Murskauslaitos, jonka on oltava sähkökäyttöinen, voidaan sijoittaa alueelle siten, että laitoksen paikka vaihtuu soranoton eri vaiheissa. Etäisyyden lähimpiin asuinrakennuksiin tulee kuitenkin olla aina vähintään 300 metriä. (YsL 11 §)
4. Murskaustoimintaan liittyviä työvaiheita voidaan tehdä edellyttäen, etteivät määräyksessä 12 annetut melun raja-arvot ylitä:
 - murskaaminen ma-pe klo 7.00–22.00
 - räjäytykset ma-pe klo 8-18
 - rikotus ma-pe klo 8-18
 - poraaminen ma-pe klo 7-19
 - Kuormaaminen ja kuljetus ma-pe klo 6.00–22.00

Viikonloppuisin ja arkipyhinä toiminta on kiellettyä. (YsL 52 §, VnA 800/2010 § 8)

5. Laitoksen toiminta tulee järjestää siten, että ympäristön roskaantuminen sekä maaperän että pohjaveden pilaantuminen estetään. Toimintojen ja murskevarastojen sijoittamisessa on huomioitava, etteivät ne estä alueen maisemointi- ja jälkihoitotoimenpiteitä. (YsL 7 §, 52 §)
6. Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä alansa parhaan mahdollisen tekniikan kehitymisestä ja varauduttava sen käyttöönottoon myös melu- ja pölypäästöjen ehkäisemisessä. (YsL 7 §, 52 §)
7. Pölyämisen estäminen:
 - Kuormattavan ja murskauslaitoksen kuljettimelta varastokasaan putoavan kiviaineksen pölyämistä on estettävä säätämällä putoamiskorkeus mahdollisimman pieneksi, kiinnittämällä murskauslaitteistojen kuljettimien päähän pölyämistä estävät suojat tai käyttämällä muuta pölyn leviämisen estämisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa.
 - Pölyn joutumista ympäristöön on estettävä kastelemalla tai koteloidmalla päästölähteet kattavasti ja tiiviisti taikka käyttämällä muuta pölyn torjumisen kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa.
 - Varastokasat ja ajoneuvojen kuormat on tarvittaessa kastettava ja pölyn leviäminen ajoneuvoista toiminta-alueen ulkopuolelle estettävä.
 - Laitokselle johtavan metsäautotien ja muun toimintaympäristön pölyntorjunnasta on tarvittaessa huolehdittava kastelemalla tai muulla vastaavalla tavalla.
 - Pölyämisen estämiseen ei saa käyttää suolaa tai muita pohjavedelle vaarallisia aineita. (YsL 7 §, 17 §, 52 §, VnA 800/2010 4 §)
8. Murskauslaitos tulee sijoittaa maastossa mahdollisuuksien mukaan toiminta-alueen alimmalle tasolle, sellaiselle paikalle, jossa voidaan parhaiten hyödyntää luontaisten olosuhteiden melulta ja pölyämiseltä suojaavia ominaisuuksia. Melua on torjuttava koteloinnein, kumituksin tai muilla vastaavilla ääniteknisesti parhailla meluntorjuntatoimilla. Mahdolliset meluesteet on rakennettava melulähteen välittömään läheisyyteen. (VnA 800/2010 6 §, YsL 52 §)

9. Ennen laitteistojen kuljettamista lupa-alueelle luvan haltijan tulee varmistaa, että murskauslaitos ja muut siihen liittyvät koneet ovat sellaisia, että niissä on rakenteellisin tai teknisin ratkaisuin pyritty vaimentamaan melua, huomioitu pölyn leviämisen estäminen sekä varmistettu, ettei öljyä, polttonesteitä tai muita ympäristölle haitallisia aineita joudu maaperään. Luvan haltijan on valvottava toiminnan aikana, että murskaus tapahtuu asianmukaisella, hyväkuntoisella laitteistolla. (YsL 7 §, 52 §, 62 §)
10. Toiminnan valvonnan sekä onnettomuus- ja häiriötilanteita varten toiminnalle on nimettävä vastuuhenkilö, jonka yhteystiedot on toimitettava ympäristönsuojeluviranomaiselle. Yhteystiedot on pidettävä ajan tasalla. (VnA 800/2010 12 §)
11. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava toiminnan ja luvanhaltijan muutoksista sekä toiminnan pitkäaikaisesta keskeyttämisestä ympäristönsuojeluviranomaiselle. (YsL 52 §)

Melu ja tärinä

12. Toiminnasta aiheutuva melutaso ei saa ylittää seuraavia raja-arvoja:
 - Asuinkiinteistöjen piha-alueilla keskiäänitasoa 55 dB klo 7.00–22.00 eikä 50 dB klo 22.00–7.00 välisenä aikana
 - Vapaa-ajan kiinteistöillä piha-alueilla keskiäänitasoa 45 dB klo 7.00–22.00 eikä 40 dB klo 22.00–7.00 välisenä aikana (YsL 52 §, Vnp 993/1992)
13. Tarvittaessa ympäristönsuojeluviranomainen tai sen edustaja voi velvoittaa toiminnanharjoittajaa mittaamaan toiminnasta aiheutuvan melutason ulkopuolisella asiantuntijalla. (YsL 52 §, 62 §, NaapL 17, VNP 993/1992 2, 4 ja 5 §, VnA 800/2010 13 §)
14. Mikäli toiminnasta aiheutuu määräyksessä 12 annettujen melun raja-arvojen ylittymistä, tulee toiminnanharjoittajan esittää suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä hyväksyttäväksi ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tarvittaessa toiminta voidaan keskeyttää. (YsL 52 §)
15. Tarvittaessa ympäristönsuojeluviranomainen tai sen edustaja voi velvoittaa toiminnanharjoittajaa mittaamaan tärinää toiminnan aikana. (YsL 52 §, NaapL 17 §)

Ilmapäästöt

16. Toiminnasta aiheutuvat hiukkaspäästöt eivät saa ylittää alueilla, joilla asuu tai oleskelee ihmisiä ja joilla he saattavat altistua ilman epäpuhtauksille, valtioneuvoston asetuksessa 38/2011 hengitettävälle hiukkasille (PM10) esitettyjä raja-arvoja (VnA 38/2011 4 §).
17. Ympäristönsuojeluviranomainen tai sen edustaja voi tarvittaessa velvoittaa luvan haltijan selvittämään pölyämistä tarkemmilla tutkimuksilla. (YsL 52 §, 46 §, YsA 15 §, VnA 800/2010 13 §)
18. Toiminnanharjoittajan on osallistuttava ympäristötilan mm. ilmanlaadun ja pohjaveden yhteistarkkailuun, jos sellainen Hollolan kunnan alueella järjestetään (YsL 5 §, 46 §)

Vesistöt, pohjavesi

19. Toiminnan aikaisia pohjavesivaikutuksia tulee tarkkailla maa-ainesluvassa annettujen määräysten mukaisesti. (YsL 52 §)
20. Mahdollisten sosiaalitulojen jätevedet on johdettava tiiviiseen umpisäiliöön tai käsiteltävä muulla ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymällä tavalla. Umpisäiliön on säännöllisesti tyhjennettävä ja sisältö on toimitettava asianmukaisen luvan omaavalle laitokselle. (YsL 17 §, 52 §, 58 §)

Alueen hoito, onnettomuudet, poikkeukselliset tilanteet

21. Alueella saa varastoida polttoaineita vain työkoneiden käyttöä varten. Muita öljytuotteita ei alueella saa varastoida. Poltto- ja voiteluaineet tulee varastoida tukitoiminta-alueella. Mikäli

alueella säilytetään polttoaineita tai muita vaarallisia aineita, tulee ne varastoida ylitäytön estimillä varustetuissa, kaksivaippaisissa säiliöissä. Alueella säilytettävät poltto- tai voiteluaineet on sijoitettava katoksella varustettuun, säiliöiden tilavuutta vastaavaan, reunoiltaan korotettuun sekä nesteitä läpäisemättömään tiiviiseen suoja-altaaseen. Ulkopuolelta valuvien hulevesien pääsy suoja-altaaseen on estettävä. Säiliöihin törmääminen on estettävä.

Aggregaatti polttoainesäiliöineen on sijoitettava allastettuun konttiin tai vastaavalla tavalla suojattava ja katettava. Aggregaatin tankkaus on suoritettava siten, että maaperä on suojattu tankkauksen ajaksi valumakaukalolla, imeytysmatolla tai vastaavalla. Kaikki aggregaatin alustalle joutuneet kemikaalit, kuten polttoaineet, tulee poistaa välittömästi hulevesien huuhtovan vaikutuksen estämiseksi

Tankkauslaitteisto tulee varustaa sulkuventtiilillä, joka estää säiliön tyhjenemisen, jos tankkauslaitteistoon tulee vikaa. Tankkauslaitteisto on oltava lukittuna silloin, kun sitä ei valvota.

Pohjaveden laadulle vaaraa aiheuttavien aineiden varastointi- ja käsittelypaikat on suojattava siten, että vaaraa pohjaveden laadulle ei aiheudu. Aineiden varastointi- ja käsittelypaikkojen sijainti alueella tulee mahdollisuuksien mukaan pitää samana. Ottoalueelle tulee varata imeytysmateriaalia öljy- ja polttoainevuotojen varalta. Mikäli öljyä tai muuta pohjavesille haitallista ainetta pääsee suojatoimenpiteistä huolimatta maaperään tai pohjaveteen, luvanhaltijan tulee ryhtyä tarpeellisiin toimiin haitan poistamiseksi sekä ilmoittaa asiasta aluehälytyskeskukseen ja Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Varastosäiliöiden ja tankkauslaitteiston kunto tulee tarkastaa säännöllisin väliajoin ja tarkastuksista on pidettävä kirjanpitoa. (YsL 16 §, 17 §, 52 §, 62 §, VnA 800/2010 9 §)

22. Tukitoiminta-alueen maarakenteet on tiivistettävä siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estetty. Työkoneiden yöaikainen säilytys-alue, poltto- ja voiteluaineiden sekä kemikaalien varastointi- ja käsittelyalueiden on oltava nesteitä läpäisemättömiä ja reunoiltaan korotettuja. Suojattujen alueiden maa-aineksen puhtaus tulee tarkastaa säännöllisesti ja aina kun säiliö/aggregaatti/laitte poistetaan alueelta. Mahdollisesti likaantunut maa-aines tulee poistaa välittömästi ja toimittaa asianmukaisesti käsiteltäväksi. Toiminnan päätyttyä suojarakenteet ja sade- ja hulevesien johtamiseksi tehdyt rakenteet tulee poistaa. (YsL 7 §, 17 §, 52 §, VnA 800/2010 9 §)
23. Vahinko- ja onnettomuustilanteiden varalle on alueella oltava riittävä määrä imeytysmateriaalia saatavilla. (YsL 52 §)
24. Asemaa hoitava henkilöstö tulee perehdyttää tämän ympäristöluvan ehtojen sekä poikkeuksellisten vahinkotilanteiden varalle. Henkilökunnan käytössä tulee olla riittävät asemaa koskevat käyttö- ja huolto-ohjeet sekä ohjeet kohteista, jotka on säännöllisesti tarkistettava turvallisen käytön varmistamiseksi. (YsL 52 §, YsA 15 §)
25. Mahdollisista onnettomuuksista on tehtävä viipymättä ilmoitus pelastus- ja ympäristönsuojeluviranomaisille. Samalla on ilmoitettava niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty tilanteen korjaamiseksi. (YsL 52 §, YsA 15 §)
26. Ajankohtina, jolloin alueella ei ole toimintaa, on luvattomien henkilöiden pääsy alueelle estettävä esim. puomilla. (YsL 7 §, YsL 52 §)

Jätteet

27. Toiminnassa tulee pyrkiä siihen, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän. Toiminnassa syntyvät hyödyntämiskelpoiset jätteet tulee lajitella ja toimittaa hyötykäyttöön ensisijaisesti materiaalina ja toissijaisesti energiana. Jätteet tulee toimittaa käsiteltäväksi kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisesti. WC-jäte tulee toimittaa käsiteltäväksi

jätevedenpuhdistamolle. Toiminta-alueella ei saa säilyttää eikä varastoida ylimääräistä kalustoa, romuja tai jätteitä. Jätesäiliön tulee olla järjestetyn jätteenkuljetuksen piirissä. (YsL 52 §, 58 §, YsA 15 §, JL 8 §, 13 §, 28 §)

28. Vaaralliset jätteet ja muut ympäristölle vaaralliset kemikaalit ja haitalliset aineet on varastoitava siten, etteivät ulkopuoliset pääse aineisiin käsiksi. Aineet on säilytettävä suljetuissa ja asianmukaisesti merkityissä astioissa katettuina tai muuten vesitiiviisti. Erilaiset vaaralliset jätteet on pidettävä erillään toisistaan ja ryhmiteltävä ja merkittävä ominaisuuksiensa mukaan. Öljyjätteeseen ei saa varastoinnin aikana sekoittaa muuta jätettä tai ainetta, eikä eri öljyjätelatuja saa tarpeettomasti sekoittaa keskenään. Nestemäisessä muodossa olevat vaaralliset jätteet ja kemikaalit on varastoitava tiiviillä ja reunakorokkein varustetulla alustalla siten, ettei niistä aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle. Vaarallisten jätteiden pääsy maaperään on estettävä. Vaarallisten jätteiden varastot on tyhjennettävä ja vaaralliset jätteet toimitettava pois alueelta välittömästi huoltojen ja korjausten jälkeen. (YsL 52 §, 58 §, JL 8 §, 13 §, 15–17 §, VNA 176/2012 17 §)
29. Jätettä ei saa toimittaa tai luovuttaa muille kuin asianmukaisen luvan omaavalle laitokselle tai toiminnanharjoittajalle. (YsL 7 §, 52 §, JL 29 §)
30. Pintamaa-ainekset, jotka kuuluvat kaivannaisjätteisiin, tulee pitää erillään muista maa-aineksista ja hyödyntää joko alueen maisemoinnissa tai maarakentamisessa. Alueen maisemointiin liittyviä tarkempia määräyksiä annetaan maa-ainesluvassa. (YsL 113 §)

Kirjanpito ja raportointi

31. Laitoksen toiminnasta tulee pitää kirjaa. Kirjanpitoon tulee merkitä toiminta-ajat, käytettyjen raaka-aineiden laatu ja määrä, laitoksen tuotantomäärät ja toiminnassa syntyvien jätteiden määrä, laatu ja edelleen toimittaminen. Lisäksi poikkeuksellisista laitoksen toimintaan liittyvistä häiriö- ja vuototilanteista, niiden syistä ja korjaustoimenpiteistä tulee pitää käyttöpäiväkirjaa. Kirjanpito ja käyttöpäiväkirja tulee olla viranomaisten saatavilla. (YsL 7 §, 52 §, 62 §, YsA 15 §).
32. Toiminnasta on raportoitava valvontaviranomaiselle vuosittain kunkin kalenterivuoden osalta viimeistään seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Pohjaveden tarkkailutulokset tulee toimittaa myös Hämeen ELY-keskukselle. Raportin tulee sisältää seuraavat tiedot:
- louhitun ja murskatun kiviaineksen määrä
 - polttoaineiden ja räjähdysaineiden laatu- ja kulutustiedot
 - murskauksen ja louhinnan toiminta-ajat sekä räjäytysajat
 - laskennalliset ja/tai mitatut vuosipäästöt
 - tiedot poikkeuksellisista tilanteista ja niiden johdosta tehdyt toimenpiteet
 - jätehuoltoa koskevat tiedot: syntyneet jätteet, vaaralliset jätteet ja niiden toimituspaikat
 - öljynerotuskaivon tyhjennykset sekä huolto- ja korjaustoimenpiteet
 - tiedot poikkeuksellisista tilanteista ja niiden johdosta tehdyt toimenpiteet
 - yhteenveto mahdollisista päästöjä lisänneistä häiriöistä (ajankohta, syyt, vaikutukset, päästölisäys, valitukset, korjaustoimenpiteet) sekä yhteenveto ympäristönsuojelun kannalta olennaisista huoltotoimenpiteistä
 - vedenlaadun ja päästömittausten tarkkailutulokset

Vuosiytteenvedon pohjana olevat asiakirjat on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan. (YSL 5 §, 46 §, 83 §, JäteL 12 §)

Toiminnan lopettaminen

33. Toiminnan päättyessä tulee alueella olevat varastointi- ja murskausalueet jäädä sellaiseen kuntoon, ettei niistä aiheudu haittaa terveydelle, ympäristölle tai tulevalle maankäytölle. Maisemointi tulee suorittaa maa-ainesten ottoluvan mukaisesti. Alueelta tulee poistaa kaikki murskaustoimintaan liittyvät laitteet, varastokasat ja rakenteet. Alue tulee kunnostaa sellaiseksi, ettei se aseta rajoituksia alueen jälkikäyttötarkoitukselle ja ettei siitä voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa tai roskaantumista. (YsL 52 §, 58 §)

34. Toiminnanharjoittajan tulee ennakolta ilmoittaa toiminnan loppumisajankohdasta ja esittää selvitys alueen siistimisestä ja mahdollisesta puhdistamistarpeesta ja puhdistamisesta. Myös ELY-keskus voi antaa määräyksiä maaperän puhdistamistarpeen selvittämisestä sekä tarvittaessa alueen puhdistamisesta. Toiminnan lopettamisen yhteydessä tulee toiminnanharjoittajan pyytää valvontaviranomaiselta tarkastusta. (YsL 52 §, 58 §, 94 §, 133 §, 135 §, 137 §)

Jos asetuksella annetaan ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla tämän luvan määräyksiä ankarampia säännöksiä tai tästä luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava. (YsL 70 §)

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO JA TOIMINNAN ALOITTAMINEN MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA (YSL 199 §)

Hakija on hakenut toiminnalle aloittamislupaa muutoksenhausta huolimatta (YSL 199 §). Ympäristönsuojelulain mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle.

Hakijan mukaan hakemuksenmukainen toiminta koskee toiminnan jatkamista alueella, jolla on ollut maa-ainestenottoa ja jalostusta jo aiemmin. Alueella on voimassa luvat maa-ainesten ottamiseen ja ympäristölupa soran murskaukseen. Toiminta ei sijoitu erityisen luonnontilaiselle alueelle, vaan avatulle maa-ainestenottoalueelle. Toiminnan aloittaminen ei siten aiheuta muutosta alueen käyttöön tai ympäristöön tai vahingoita koskematonta luontoa. Toiminta ei ole ristiriidassa alueen maankäytön suunnitelmien kanssa, vaan luonnosvaiheessa olevan maakuntakaavan mukaista.

Alueen ympäristössä ei ole nykyisen toiminnan johdosta tapahtunut haitallisia muutoksia. Etäisyys asutukseen on riittävä, vähintään 600 metriä. Toiminnan merkittävimmät ympäristövaikutukset, melu ja pöly, ovat toiminnanaikaisia, eivät pysyviä. Toiminnassa noudatetaan lupapäätöksiä ja niiden ehtoja. Toiminnan aiheuttamiin ympäristöriskeihin on varauduttu lupahakemuksissa kuvatulla tavalla. Lupahakemusten ja -päätösten mukaisella toiminnalla ei ole haitallisia vaikutuksia ympäristöön. Toiminta ei vaaranna yksityisiä tai yleisiä etuja. Toiminnan lykkääntyminen mahdollisen valitusprosessin ajaksi sen sijaan aiheuttaa hakijalle merkittävää liiketaloudellista haittaa. Toiminnan aloittaminen ei yllä mainituista syistä tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

Valvontajaosto päättää myöntää Destia Oy:lle ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisen toiminnan aloittamisluvan soran murskauksen osalta muutoksenhausta huolimatta 5 000 euron suuruista vakuutta vastaan. Perusteltuna syynä toiminnan aloittamiselle valvontajaosto katsoo olevan sen, että kyseessä on olemassa oleva toiminta. Ennalta arvioituna ympäristöluvan mukainen toiminta on sen tyyppistä, ettei se tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Kallion louhinnan, kallion murskauksen, porauksen ja räjäytysten osalta lupaa toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta ei myönnetä, koska louhinnan osalta muutokset ovat peruuttamattomat.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Valvontajaosto katsoo, että edellä annetut lupamääräykset ovat tarpeen, jotta louhinnan ja murskaamon toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset.

Hakemuksesta esitetyt lausunnot ja muistutukset on otettu päätöksen teossa riittävästi huomioon lupamääräyksiä annettaessa.

Toimittaessa tämän päätöksen ja hakemuksessa annettujen tietojen mukaisesti laitoksen toiminnasta ei voida katsoa nykytietämyksen mukaisesti aiheutuvan terveyshaittaa, muuta

merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, joten luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Toiminta on voimassaolevien kaavojen mukaista. (YSL 42 §)

Lupamääräysten perustelut

Lupapäätöksessä on ollut tarpeen antaa määräyksiä toiminnan laajuuden, ajan ja paikan osalta, jotta toiminnasta ei aiheudu kohtuutonta haittaa ympäristöön (määräykset 1-4). Toimintakapasiteetti perustuu toiminnanharjoittajan ilmoittamaan tietoon. Muualta tuotavan materiaalin murskaus-, seulonta ja varastointikielto perustuu melua ja pölyä aiheuttavan toiminnan rajoittamiseen vain välttämättömyyteen, eli olemassa olevan materiaalin hyödyntämiseen sekä pohjaveden pilaamiskielloon (ympäristönsuojelulaki, 2 luku, 17 §). Pohjaveden ja maaperän suojelemiseksi tulee käyttää sähkökäyttöistä murskauslaitosta. Määräyksen 4 toiminta-ajoina on sovellettu ns. Muraus-asetusta. Murskauksen alkamisajankohtaa on rajattu hakemuksesta siten, että murskaus voidaan aloittaa klo 7. Määräyksellä on haluttu vähentää lähimmille häiriintyvälle kohteille toiminnasta aiheutuvaa räsitystä. Alkamisajankohta on alueella voimassa olevan luvan mukainen.

Toiminnalle on annettu yleinen määräys ympäristön mahdollisen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Murskaustoiminnalla ei saa vaikeuttaa maa-aineslupan mukaisten maisemointivelvoitteiden, joilla on tärkeä merkitys pohjaveden suojelussa, suorittamista (määräys 5).

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan tunteminen ja käyttäminen on ympäristön pilaantumisen estämisen kannalta ensiarvoisen tärkeää ja perustuu toiminnanharjoittajan yleiseen selvilläolovelvollisuuteen (määräys 6).

Toiminnasta aiheutuvia haittoja, kuten melu- ja pölypäästöjä, voidaan merkittävästi vähentää toimintojen sijoittamisella sekä käyttämällä teknisiä laitteistoja ja menetelmiä (määräykset 7, 8). Murskaamon rakenteilla ja laitteiston hyvällä kunnolla voidaan vähentää ympäristöhaittoja sekä pienentää maaperän ja pohjaveden pilautumisriskiä (määräys 9).

Vastuuhenkilön nimeäminen perustuu Muraus-asetukseen (VnA 800/2010) (määräys 10). Toiminnan muutoksiin liittyviä tietoja tarvitaan arvioimaan toiminnasta aiheutuvia haittoja ja mahdollista lupapäätöksen muuttamisen tarvetta (määräys 11).

Murskaus- ja louhintatoiminnan merkittävimpiä haittoja on melu. Murskaustoiminta alueella ei ole jatkuva, vaan kausiluonteista. Lupapäätöksessä annetut melun raja-arvot perustuvat asetukseen melun ohjearvoista (määräys 12). Toiminnan aiheuttama melutaso tulee mitata tarvittaessa, jos melutason epäillään ylittävän ja toiminnasta tulee valituksia. (määräys 13). Mikäli melun raja-arvot ylittyvät, on tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin ylittymisen estämiseksi (määräys 14).

Louhinnasta aiheutuu tärinää. Toiminnanharjoittajan tulee olla selvillä toimintansa vaikutuksista. Tarvittaessa tärinää on mitattava. Etäisyyden lähimpään asuinrakennukseen katsotaan olevan riittävä, joten tärinää on mitoitettu mittaamaan ainoastaan tarvittaessa, mikäli toiminnasta esimerkiksi aiheutuu ennakkoon arvioitua suurempaa haittaa. (määräys 15)

Toiminnasta syntyvän pölyn vuoksi on tarve määrätä käytettävistä ilmanlaadun raja-arvoista ja tarvittaessa tehtävästä pölyn mittaamisesta. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toiminnastaan aiheutuvista vaikutuksista. (määräykset 16, 17 ja 18).

Toiminnan vaikutuksia pohjaveteen on tarpeen seurata, mikäli alueen pohjavesiolosuhteista saadaan lupa-aikana uutta tietoa. Tarkkailusta on annettu määräyksiä samaan aikaan käsittelyssä olevassa maa-ainesluvassa (määräys 19). Laitoksen mahdolliset sosiaalitoimen jätteet on johdettava umpisäiliöön niiden asianmukaisen jatkokäsittelyn varmistamiseksi tai käsiteltävä muulla ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymällä tavalla (määräys 20).

Työkoneiden säilytys, huolto ja tankkaus saattavat aiheuttaa maaperän pilaantumista. Pilaautumisvaaran ehkäisemiseksi on annettu määräyksiä laitteiden huoltoon, kemikaalien käsittelyyn, jätteiden varastointiin ja onnettomuuksien ehkäisemiseen. Tankkauksen yhteydessä voi tapahtua ns. tippavuotoja, jotka ajan kuluessa saattavat pilata maaperän.

Tankkauksen yhteydessä saattaa myös sattua ylitäyttöjä, joten pohjamaasta eristävän suojaavan kerroksen käyttäminen tankkausalueella on perusteltua. Ulkopuolisten henkilöiden aiheuttamat vahingot tulee pyrkiä estämään lukittavilla varastoilla ja muilla vastaavilla toimenpiteillä. (määräykset 21, 22 ja 23)

Henkilöstön ohjauksella ja toimintatavoilla voidaan vähentää onnettomuuksien yhteydessä aiheutuvaa ympäristön pilaantumisriskiä (määräykset 24 ja 25). Estämällä asiattomien henkilöiden pääsy alueelle vähennetään toiminnasta mahdollisesti aiheutuvia ympäristöhaittoja (määräys 26).

Ympäristön roskaantumisen ja ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi on ollut tarpeen antaa määräyksiä jätteiden käsittelystä (määräykset 27 ja 28). Antamalla erillinen määräys jätteiden luovuttamisesta, halutaan varmistaa, että alueelta pois toimitettavia jätteitä ei luovuteta luvattomille jätteitä käsitteleville ja hyödyntäville laitoksille tai henkilöille (määräys 29). Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma perustuu ympäristönsuojelulain 133 §:ään (määräys 30).

Raportointia ja kirjanpitoa koskevat määräykset ovat tarpeen valvonnan ja tarkkailun toteuttamiseksi (määräykset 31 ja 32).

Lopputarkastus on tarpeellinen, jotta voidaan varmistaa, että kaikki lupaan liittyvät velvoitteet on suoritettu ja lupa voidaan lopettaa (määräykset 33 ja 34)

Vastaus lausuntoihin ja muistutuksiin sekä vastineeseen

Lausunnoissa ja muistutuksissa esitetyt seikat on soveltuvien osin huomioitu lupamääräyksissä.

Pohjavesiseurannasta, tankkauksesta ja polttonesteiden varastoinnista sekä tukitoiminta-alueesta on annettu lupamääräykset, joita noudattamalla voidaan katsoa, että toiminnasta ei aiheudu vaaraa pohjavedelle. Lisäksi toiminnan melutasosta ja pölyntorjunnasta on annettu lupamääräykset. Ympäristöluvassa ei voida määrätä kuljetusten käyttämästä reitistä. Alueella on voimassa oleva ympäristölupa soran murskaukseen ja kyseisen luvan lupamääräykset on huomioitu lupavalmistelussa. Toiminta-ajat noudattavat pääosin ns. MURAU-asetusta, jossa on määritelty toiminta-ajat alueille, jotka sijoittuvat alle 500 metrin etäisyydelle häiriintyvistä kohteista. Lähin häiriintyvä kohde sijoittuu noin 600 metrin etäisyydelle toiminta-alueesta, joten toiminta-aikojen suuremmalle rajaamiselle haetusta ei ole perustetta. Murskauksen alkamisajankohta on kuitenkin määrätty hakemuksesta poiketen kello seitsemäksi. Toiminta-aikaa ei voida rajata siten, että alueella saisi toimia ainoastaan samaan aikaan toisen toiminnanharjoittajan alueella tapahtuvan toiminnan kanssa. Toiminnot ovat toisistaan riippumattomia ja molemmat toiminnot on arvioitu ja luvitettu erikseen.

Hakijan vastineeseen/täydennykseen todetaan, että alueella voimassa olevissa luvissa asetettua lupamääräystä tukitoiminta-alueen hulevesien käsittelystä tai alueen kattamisesta ei ole muutettu. Lupaharkinnassa on katsottu, että pohjaveden ja maaperän suojelun kannalta määräys on perusteltu, kun huomioidaan myös toiminnan laajuus ja kesto. Määräystä on täydennetty siten, että se ei sido toiminnanharjoittajaa käyttämään hulevesien käsittelyssä tiettyä tekniikkaa. Seulan suojauksesta annettua määräystä on täsmennetty.

LUVAN VOIMASSAOLO

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi, kuitenkin niin, että luvan mukaista toimintaa saa harjoittaa vain, kun alueella on samaan aikaan voimassa oleva maa-ainesten ottolupa. Toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa (YsL 29 §).

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

- Ympäristönsuojelulaki, YsL (527/2014)
- Ympäristönsuojeluasetus, YsA (713/2014)
- Laki eräistä naapuruussuhteista NaapL (26/1920)
- Valtioneuvoston päätös melutason ohjeista (993/1992)
- Jätelaki, JL (646/2011)
- Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012)
- Valtioneuvoston asetus ilmanlaadusta (38/2011)

- Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010)

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Hollolan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen taksan (voimaan 4.5.2016) 3 §:n mukaan kivenlouhimon ympäristöluvan käsittelymaksu on 4080 euroa. Samoin kiinteän tai tietylle alueelle sijoitettavan siirrettävän murskaamon ympäristöluvan käsittelymaksu on 4080 euroa. Taksan kohdan 5.4 mukaan ympäristönsuojelulain 41 §:ssä tarkoitetun lupa-asian käsittelystä peritään yhdistetty maksu siten, että perusmaksultaan kalleimman toiminnan lupamaksuun lisätään muiden toimintojen osuutena 50 % näiden toimintojen maksusta. Lisäksi peritään taksan kohdan 4 d) mukaan ilmoituskulut, jotka koskevat päätöksen julkaisemista lehti-ilmoituksella (400 euroa) sekä taksan 13.1. kohdan mukainen vakuuspäätöksen maksu YSL 199 §:n mukaisesta luvasta aloittaa murskaustoiminta ennen päätöksen lainvoimaiseksi tuloa (10 prosenttia taksan mukaisesta maksusta, $0,1 \cdot 4080 / 2 = 204$ €). Käsittelymaksu yhteensä on $4080 + (4080 \cdot 0,5) + 400 + 204 = 6724$ euroa. Taksan määräytymiseen sovelletaan poikkeuksellisesti luvan antopäivänä voimassa olevaa taksaa, koska lupahakemus on tullut vireille alkuvuonna 2016. Ympäristönsuojeluviranomaisen taksa on käsitelty uudelleen alkuvuonna 2016. Taksassa tarkistettiin mm. tuntihintaa. Tasapuolisuuden nimissä poikkeuksellisesti tässä lupapäätöksessä sovelletaan uutta taksaa, koska se johtaa luvanhaltijan kannalta edullisempaan lopputulokseen.

PÄÄTÖKSEN JULKIPANO JA KUULUTTAMINEN

Päätös annetaan julkipanon jälkeen ja sen katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon silloin kun se on annettu. Antopäivä on 31.8.2016. valvontajaosto tiedottaa päätöksestä Hollolan kunnan ilmoitustaululla ja Internet-sivuilla. Päätöksestä annetaan erikseen tieto myös niille asianosaisille, joita on erikseen tiedotettu lupahakemuksesta.

Päätös on nähtävänä kuulutusajan Hollolan kunnanvirastolla.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ja siitä määrättyyn maksuun haetaan muutosta YsL 190 §:n mukaisesti Vaasan hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on pöytäkirjan/ pöytäkirjanotteen liitteenä.

Päätös: Valvontajaosto: Esitys hyväksyttiin.

Täytäntöönpano:
hallintovalitus Vaasan hallinto-oikeuteen (ympäristölupa)

Ote + valitusosoitus (postitus 30.8.2016)
Destia Oy
Hämeen ELY-keskus
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä / Ympäristöterveyskeskus
Lahti Aqua Oy
Hollolan kunnan vesihuoltolaitos
Hollolan kunnan maankäyttö
muistutuksen jättäneet
ympäristönsuojelutarkastaja (sähköisenä ja paperilla)

Julkipanoilmoitus 30.8.2016
Ilmoitustaulu
Hollolan kunnan kotisivut

Pöytäkirjanotteen oikeaksi todistaa
Hollola 30.8.2016

Seija Puttonen
toimistosihteeri, Hollolan kunnan kirjaamo

Valvontajaosto

**Valitusosoitus/Ympäristölupa
Hallintovalitus**

Päivämäärä
24.8.2016

Pykälä
43

Valitus- viranomainen	Vaasan hallinto-oikeus PL 204 65101 Vaasa Sähköposti: vaasa.hao(at)oikeus.fi Faksi 029 564 2760 Puhelin: 029 564 2780 Aukioloaika: ma-pe klo 8.00–16.15
Valitusaika	Päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen antopäivä on 31.8.2016, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon. Valitusaika on 30 päivää edellä mainitusta päätöksen antopäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.
Valitusoikeus	Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.
Valituskirjelmä	Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä - perusteet, joilla muutosta vaaditaan. Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti. Valituskirjelmään on liitettävä - päätös, johon haetaan muutosta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
Valitusasia- kirjojen toimittaminen	Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan kuluessa.
Oikeudenkäynti- maksu	Hallinto-oikeus voi periä muutoksenhakuasian käsittelystä oikeudenkäyntimaksun. Maksuista säädetään tuomioistuinmaksulaissa 1455/2015.

Liitetään pöytäkirjanotteeseen

